800/08

Den 7. juli 2008 blev i sag nr. 72.911:

xxxx xxxx xxxxxxx
xxxxx xxx xxxxx
xxxx xxxxxx

mod

AP Pension
Østbanegade 135
2100 København Ø

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har en gruppelivsforsikring i AP Pension, klager ved sin advokat over selskabets afvisning af at udbetale invalidepension.

Selskabet har afvist at udbetale invalidepension med henvisning til, at klageren har overskredet fristen for indbringelse af sagen for nævnet, hvorfor erstatningskravet er bortfaldet. Subsidiært gør selskabet gældende, at klagerens generelle erhvervsevne ikke er nedsat i dækningsberettigende grad.

Klageren er født i 1965 og har en gruppeinvaliderente, der i henhold til forsikringsbetingelserne giver ret til udbetaling af halv invaliderente, når den forsikredes generelle erhvervsevne som følge af sygdom eller ulykkestilfælde er nedsat med 1/2 eller derover af den fulde erhvervsevne. Såfremt erhvervsevnetabet er varigt, nedsættes præmien til halvdelen. Hvis den generelle erhvervsevne nedsættes til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervsevne giver forsikringen ret til udbetaling af invaliderente. Hvis erhvervsevnetabet er varigt, giver forsikringen endvidere ret til præmiefritagelse.

Det fremgår af sagen, at selskabet udbetalte midlertidig invaliderente i perioden fra den 8/12 2002 til den 31/12 2006. Herefter vurderede selskabet, at klagerens generelle erhvervsevne ikke var nedsat i dækningsberettigende grad.

Af del af journaludskrift dateret 2/5 2005 fremgår bl.a.:

> "Det vurderes at der er sket partshøring, og at J. [klageren] er fuldt ud bekendt med de oplysninger der er til grund for bevilling af fleksjob fra den 1.06.05. iht lab § 70-72 med løntilskudssats på 66 % og en arbejdstid på 16 timer 1/4 time pr. uge. Der henvises til ressourceprofil samt lægeskøn af 21.3.05."

Af speciallægeerklæring af 4/12 2006 udarbejdet af speciallæge i reumatologi, overlæge, lektor, dr. med. U.T. fremgår bl.a.:

> "**Konklusion og vurdering**
> Kroniske led- og muskelsmerter debuterede foråret 2002. Der er i forløbet været mistænkt inflammatorisk ledsygdom, men noget sådant har ikke kunnet bekræftes. Har erfaret yderligere udbredning af smerterne gennem perioden, herunder inden for det seneste halve år.
> Ved dagens kliniske undersøgelse er der smerteangivelse af udbredt karakter omkring højre nakkeskulderregion, lænde- og bækkenregioner, venstre knæ samt albuer.
> Herudover angives cirkulære føleforstyrrelser omkring højre hånd. Udover anførte muskelsmerter er der ved undersøgelsen ingen objektive bevægeapparatsforandringer.
> Pt. vurderes at have et kronisk myofascielt smertesyndrom. Symptomatologien minder om, hvad der ses hos patienter med diagnosen fibromyalgi. Der er ikke holdepunkt for inflammatorisk led-, muskel-, eller bindevævssygdom.
> Behandlingsmæssigt er der næppe afgørende uprøvede forslag. Pt. er tilrådet fortsat aktivitet. Medikamentelt kan fortsat anvendes milde analgetika. Der kan evt. afprøves lavdosis Amitryptilion nocte m.h.p. forbedring af nattesøvnen.
> Vedr. prognosen findes der ikke begrundelse for at antage at tilstanden vil ændres afgørende. Pt. oplyser at der er indtrådt forværring i den forløbne periode.
> Erhvervsevnen har været vurderet ved arbejdsprøvning og omfatter godt 16 timer ugentligt. En sådan erhvervsevne forventes at kunne opretholdes."

I skrivelse af 31/1 2007 fra selskabet til klageren hedder det bl.a.:

> "Dine nye helbredsoplysninger har været forelagt vores lægekonsulent og vi har vurderet, at din generelle erhvervsevne ikke er nedsat så meget, at du kan få udbetalt yderligere gruppeinvaliderente fra os. Derfor stopper udbetalinger herfra den 1. januar 2007.
>
> Begrundelsen er følgende: Du har uspecifikke gener i bevægelsesapparatet uden væsentlige objektive eller parakliniske positive fund.
>
> Ifølge forsikringsbetingelserne skal din generelle erhvervsevne være nedsat med mindst halvdelen, før du kan få halv invalidepension og med mindst 2/3 før du kan få fuld invalidepension."

I skrivelse af 14/2 2007 fra klagerens advokat til selskabet hedder det bl.a.:

> "Faktum er, at min klient grundet sin tiltagende gigtlidelse hver eneste dag kæmper sig af sted på arbejde, og at hun som følge heraf må leve med yderligere smerter sidst på dagen og om natten, hvor min klient har svært ved at finde ro.

Overlæge U.T., som har udarbejdet speciallægeerklæringen af 4. december 2006 opfordrede direkte min klient til at søge invalidepension, da gigten på nuværende tidspunkt har sat sig i fingre, ankler, knæ og skuldre. Min klient har imidlertid ikke til hensigt at søge invalidepension, idet hun ikke kan undvære kontakten til arbejdsmarkedet. Min klient må dog erkende, at de 16 timer ugentlig er det maximale, hun kan klare på nuværende tidspunkt, og der er desværre ikke udsigt til nogen bedring nærmere tværtimod.

Det er min klients opfattelse, at hendes nuværende jobfunktioner er de mest optimale, hun vil kunne opnå - og med de skånehensyn, som hun har behov for.

Min klient arbejder 3-4 timer ad gangen og vil ikke være i stand til at øge dette timetal, da det i forvejen er i overkanten af, hvad hun kan klare.

Min klient bliver skånet for alle løft, hvilket betyder, at hun aldrig bærer kasser ind med nye varer. Hun lægger alene tøjet på hylder eller hænger på bøjler. Bag disken har hun en stol, således hun kan sidde ned mellem ekspeditionerne.

Min klient vil ikke kunne varetage et job, hvor hun enten skal sidde, stå eller gå hele tiden, idet det er nødvendigt for hende at kunne skifte mellem bevægelse og hvile. Hun vil grundet gigten i skuldre og hænder heller ikke kunne arbejde på en pc'er.

På baggrund af ovennævnte skal jeg venligst bede Dem revurdere Deres ovennævnte afgørelse samt eventuelt rette telefonisk henvendelse til overlæge U.T. med henblik på en yderligere belysning af min klients helbredsmæssige tilstand."

I skrivelse af 21/3 2007 fra selskabet til klagerens advokat hedder det bl.a.:

"Vores lægekonsulent konkluderer, at der trods de beskrevne gener ikke vurderes 50 % nedsat erhvervsevne i stillesiddende eller ikke fysisk belastende funktioner.

Vi finder derfor fortsat ingen lægelig begrundelse for, at fortsætte udbetalingen til [klageren]. Dette kriterie skal ifølge forsikringsbetingelserne være opfyldt, som årsag til erhvervsevnenedsættelse."

Af advokatens skrivelse af 4/4 2007 til selskabet fremgår bl.a.:

"Min klient er fortsat af den opfattelse, at hendes resterende erhvervsevne er under 50 pct., og til yderligere belysning af min klients helbredstilstand vedlægger jeg kopi af speciallægeerklæring af 29. oktober 2004, udarbejdet af overlæge B.S.-C. Af erklæringen fremgår det, at min klients tilstand er kronisk, samt at hun ikke kan forventes at opnå smertefrihed eller markant smertelindring via medicinsk behandling. Min klient rådes samtidig til at gøre tiltag, herunder ved indkøb af div. redskaber, som kan lette hendes dagligdag, således at hun opnår størst mulig livskvalitet.

Jeg kan til Deres orientering oplyse, at min klient allerede har fast rengøringshjælp, samt at min klients mand, børn og forældre bidrager med hjælp til alle andre praktiske opgaver i hjemmet, idet min klient end ikke kan bære vasketøj til tøjsnoren eller bære indkøbsposer til og fra bilen.

Min klient mener, at den sidste speciallægeundersøgelse må have fundet sted på et tidspunkt, hvor min klient har været inde i en god periode uden alt for mange smerter. Min kli-

ents tilstand er meget svingende, og der er dage, hvor det er så slemt, at hun må sygemelde sig på trods af det lave timeantal.
…
Jeg kan således ikke forstille mig en anden jobfunktion end den nuværende, som min klient vil kunne varetage på et højere timeantal, og såfremt De fastholder Deres standpunkt om, at min klient ikke har et erhvervsevnetab på min. 50 pct., beder jeg Dem venligst meddele mig hvilken type job, De forestiller Dem, min klient kan bestride på mindst halv tid.

For god ordens skyld gør jeg Dem opmærksom på:

at det ikke kan være en jobfunktion, som er ***enten*** stillesiddende ***eller*** gående/stående,
at det ikke kan indebære pc-arbejde,
at det ikke kan indebære nogen former for løft, samt
at det ikke må være en jobfunktion, hvor min klient ikke har mulighed for at forlade sin plads (f.eks. receptionist) for et korter hvil."

I skrivelse af 1/5 2007 til klagerens advokat fastholdt selskabet dets afgørelse.

Sagen blev herefter ved klage dateret den 1/11 2007, modtaget i Ankenævnet for Forsikring den 16/11 2007, af klageren indbragt for nævnet. Klageren ønsker udbetaling af halv invalidepension som følge af, at hendes erhvervsevne er nedsat med mellem 1/2 og 1/3.

Selskabet har over for nævnet fastholdt sin afgørelse og har til støtte herfor i skrivelse af 3/12 2007 bl.a. anført:

"AP Pension gør principielt gældende, at fristen på seks måneder i henhold til forsikringsbetingelsernes § 13 er overskredet, hvorfor sagen er indbragt for sent for Ankenævnet for Forsikring.
…
Sagen er indbragt for Ankenævnet for Forsikring ved brev modtaget i Ankenævnet for Forsikring den 16. november 2007. Fristen i forsikringsbetingelsernes § 13 på 6 måneder er dermed overskredet, og sagen er indbragt for sent, hvorfor erstatningskravet bortfalder.
…
AP Pension har i vurderingen af JLN's generelle erhvervsevne blandet andet lagt vægt på nedenstående fakta.

JLN har kroniske led- og muskelsmerter.

Speciallæge i reumatologi U.T. har udarbejdet en speciallægeerklæring af 4. december 2006 … Af speciallægeerklæringen fremgår, at 'Columna thoracolumbalis: Normal bevægelighed uden væsentlig ømhed. Schober's test 10/14 cm (normal). Ekstremiteter: Perifere led er overalt frie uden tegn på artrit eller betydende atrose. Højre albueled kan ekstenderes til neutralstilling, men holdes i forbindelse med undersøgelsen flekteret ca. 30 grader. Højre knæled holdes ligeledes flekteret ca. 15 grader, men kan bringes i neutralstilling. Højre knæled holdes ligeledes flekteret ca. 15 grader, men kan bringes i neutralstilling. Ledbevægeligheden er normal her lige som i øvrige led. Ved palpation er der udbredt myofasciel blød-

delsømhed. Således smerter svarende til højre nakkefæste samt højre trapeziusrand samt supraspinatus. Smerter over højre C5-C7. Ikke smerter over costa 2. Der er ingen smerter i venstresidige nakkeskulderregion. Smerter svarende til begge laterale epikondyler. Opfylder ikke betingelserne for lateral epikondylit.'

Vedrørende funktionsniveauet fremgår det, at JLN's smerter begrænser en række funktioner, men at JLN udfører lettere rengøringsarbejde. Yderligere anslås gangdistancen til en kilometer.

Videre fremgår følgende af speciallægeerklæringen: 'Ved dagens kliniske undersøgelse er der smerteangivelse af udbredt karakter omkring højre nakkeskulderregion, lænde- og bækkenregioner, venstre knæ samt albuer. Herudover angives cirkulære føleforstyrrelser omkring højre hånd. Udover anførte muskelsmerter er der ved undersøgelsen ingen objektive bevægeapparats forandringer.' Herefter konkluderes, at JLN vurderes at have et kronisk myofascielt smertesyndrom, samt at symptomerne minder om de symptomer, der ses hos patienter med diagnosen fibromyalgi. Yderligere fastslås, at der ikke er holdepunkt for inflammatorisk led-, muskel-, eller bindevævssygdom. JLN tilrådes fortsat aktivitet.

Det kan udledes af speciallægeerklæringen, at der er tale om uspecifikke bevægeapparats gener uden nogle objektive fund.

JLN er ansat i fleksjob i en tøjbutik med en arbejdstid på 16 1/4 time pr. uge.
…
Ud fra ovenstående er det AP Pensions opfattelse, at JLN ikke med tilstrækkelig sandsynlighed har dokumenteret, at JLN's generelle erhvervsevne er *varigt* nedsat med halvdelen eller derover.

På baggrund af ovenstående gør AP Pension principielt gældende, at fristen på seks måneder i henhold til forsikringsbetingelsernes § 13 er overskredet, hvorfor sagen er indbragt for sent for Ankenævnet for Forsikring.

Subsidiært gøres gældende, at JLN's generelle erhvervsevne ikke varigt er nedsat med halvdelen eller derover af den fulde erhvervsevne i alle erhverv, hvorfor AP Pension fastholder afslaget på invaliderente samt præmiefritage."

Hertil har klagerens advokat i skrivelse af 20/12 2007 til nævnet bl.a. anført:

"Indledningsvist gøres det gældende, at Ankenævnet skal behandle klagen, uanset at ankefristen i forsikringsbetingelserne er udløbet. Der er tale om en ganske kort overskridelse af fristen, som skyldes en misforståelse mellem min klient og jeg vedrørende ekspedition af klageskemaet.

Såfremt Ankenævnet finder, at anken skal afvises som for sent indgivet, gøres det gældende, at sagen skal **hjemvises til fornyet behandling** hos AP Pension, herunder med indhentelse af en ny speciallægeerklæring, idet min klients helbredstilstand er blevet om end yderligere forværret i det år, der er gået siden speciallæge U.T.s undersøgelse den 4. december 2006.

Jeg er naturligvis fuldt ud klar over, at det er min klients varige og generelle erhvervsevnetab, der skal vurderes, og det er da også dette udgangspunkt, jeg har haft i den tidligere korrespondance.

Min klient sygdom er desværre af en art, som kun bliver værre, og som ovenfor nævnt, er det også dét, min klient har måttet konstatere siden december 2006.

Indenfor det sidste år er min klients fingerled blevet endnu mere stive endda så meget, at hun ikke længere kan bruge fingrene på højre hånd. Hun kan således fx ikke stryge tøj, skære brød eller skrive i hånden. Alt husligt arbejde - herunder de lette opgaver - bliver nu udført af de øvrige familiemedlemmer og af en betalt rengøringshjælp.

Om morgenen varmer min klient sine led op med et varmt karbad, hvorefter hun går rundt i ski undertøj i nogen tid, for at få kroppen i gang efter natten. Hun må hver dag tage såvel gigtmedicin som smertestillende medicin.

AP Pension lægger i sin redegørelse vægt på, at min klients generelle erhvervsevne ikke er nedsat, idet man vurderer, at min klient ville kunne varetage et andet job med de rette skånehensyn på mindst halv tid.

Jeg har tidligere redegjort for, at det ikke vil være muligt at finde et andet job, som er mere skånsomt for min klient end hendes nuværende job i en tøjbutik.

For det første har min klient det bedst, når hun bevæger sig rundt. Hun vil ikke kunne varetage et stillesiddende arbejde, idet hendes ledsmerter herved forværres. Det er af samme grund, at min klient har meget svært ved at få kroppen i gang om morgenen. Det bemærkes i samme forbindelse, at speciallæge U.T. har anbefalet 'fortsat aktivitet'.

For det andet udvises der alle tænkelige skånehensyn i min klients nuværende job, idet hun ikke deltager i aktiviteter som støvsugning i butikken, ophængning af tøj på stativer, lægge tøj på hylder, gaveindpakning samt rengøring af butikkens køkken og badeværelse. Den eneste jobfunktion min klient udfører, er således ekspedition af kunder. På denne baggrund er det ikke muligt at forestille sig en jobfunktion med større skånehensyn, og det må herefter lægges til grund, at min klients generelle erhvervsevne er nedsat til mellem 1/2 og 1/3.
AP Pension gør gældende, at erhvervsevnen ikke er varigt nedsat. Heri er jeg naturligvis ikke enig, idet forløbet viser, at min klients helbredstilstand med tiden kun er blevet værre. Speciallæge U.T. konkluderer da også, at der ikke anses at være uprøvede behandlingsforslag, og at en forbedring ikke kan ventes."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**§ 3. HVAD DÆKKER FORSIKRINGEN?**
Forsikringen giver ret til udbetaling af invaliderente, når den forsikredes generelle erhvervsevne som følge af sygdom eller ulykkestilfælde er nedsat med 1/2 eller derover af den fulde erhvervsevne.

En sådan nedsættelse af erhvervsevnen foreligger, når forsikrede efter AP Pensions skøn ikke længere er i stand til - bedømt under hensyn til forsikredes nuværende helbredstilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse - at tjene mere end 1/2 af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer på samme egn og med lignende uddannelser og alder.

Udbetaling af invaliderenten forudsætter, at forsikrede uafbrudt har mistet erhvervsevnen som følge af det samme ulykkestilfælde eller den samme sygdom i 3 måneder. Karenstiden regnes dog tidligst fra den første dag for lægebehandling. Er den forsikrede under revalidering, har den forsikrede ikke krav på invaliderente og præmiefritagelse.

Hvis erhvervsevnen nedsættes til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervsevne, indtræder retten til udbetaling af invaliderenten, og såfremt erhvervsevnetabet er varigt, ophører præmiebetalingen fra første præmieforfald efter, at AP Pension har vurderet, at den generelle erhvervsevne er varigt nedsat med 2/3 eller derover af den fulde erhvervsevne, dog tidligst fra første præmieforfald efter udløbet af karensperioden på 3 måneder.

…

§ 13. FORÆLDELSE

Alle erstatningskrav, der ikke er godkendt af selskabet, og for hvilke der ikke inden 6 måneder efter selskabets afgørelse er begæret voldgift, anlagt retssag eller indgivet klage til Ankenævnet for Forsikring, bortfalder.

I andre tilfælde gælder forældelsesreglerne i forsikringsaftaleloven."

Nævnet udtaler:

Efter sin gennemgang af sagen finder nævnet det ikke sandsynliggjort, at selskabet på anden måde end ved at fremsende forsikringsbetingelserne har gjort klageren opmærksom på forældelsesfristen i betingelsernes § 13. Selskabets skrivelse af 1/5 2007 indeholder heller ingen henvisning hertil.

Nævnet finder derfor, at selskabet ikke har givet klageren den særlige meddelelse om fristens længde og følgerne af dens overskridelse jf. den dagældende § 30, stk. 1, i forsikringsaftaleloven. Nævnet finder på den baggrund, at selskabet ikke kan påberåbe sig forældelsesbestemmelsen.

Efter en samlet vurdering af det til sagen oplyste, særligt de lægelige oplysninger, finder nævnet imidlertid, at klageren ikke har sandsynliggjort, at hendes generelle erhvervsevne på tidspunktet for selskabets afgørelse eller senere varigt var/er nedsat med halvdelen. Nævnet kan derfor ikke kritisere selskabets afgørelse.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

J. Hermann